

ÚTMUTATÓ SZAKMAI GYAKORLATOKHOZ TANÍTÓ SZAKOS HALLGATÓK, ISKOLAI SZAKVEZETŐK, GYAKORLATVEZETŐ OKTATÓK SZÁMÁRA

Tanítási gyakorlat 3 – Fókuszban technika, rajz, VMT

(Nappali tagozaton a tárgykód: NBP_TA207G5 ill. NBP_TA311G4, levelező tagozaton: LBP_TA311G4), 5 kredit, gyakorlati jegy

7. félév

Felelős oktató: Dr. Téglás Zsolt Gábor, Tokaj-Hegyalja Egyetem, Comenius Intézet

1. ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

- A szakmai gyakorlatok működésének oktató felelőse a munkáját a gyakorlólhelyek intézményi vezetőivel szoros munkakapcsolatban végzi.
- A hallgatók egyéni szakmai gyakorlatát egy iskolai szakvezető (gyakorlólhelyi tanító), a csoportos gyakorlatot egy gyakorlatvezető egyetemi oktató vezeti, a következőkben szükség esetén mindkét felet összefoglaló néven gyakorlatvezetőnek (gyakorlatvezetőknak) nevezzük.
- A tantárgy komplexitásának következtében (egyéni és csoportos egysége is van), a gyakorlatvezető egyetemi oktató egyúttal a tantárgyi oktatási tevékenység egyszemélyi felelőse is.
- A hallgató szakmai gyakorlatához szükséges előírásokat – köztük a szakmai gyakorlatok útmutatóit mellékleteikkel – a Tokaj-Hegyalja Egyetem honlapján tanulmányozhatja.
- A hallgatónak a dokumentumok határidőben történő benyújtása, mennyiségi és minőségi szempontból való feldolgozása a kurzus eredményes befejezéséhez és a 8. Félév Pedagógiai gyakorlat című kurzus felvételéhez szükséges.
- Eljárás levelező tagozaton:

a) a levelező tagozaton a tantárgy összes óraszámát és a teljesítendő feladatokat megegyeznek a nappali tagozatával;

b) a levelező tagozatos hallgatókkal dolgozó gyakorlatvezetők feladatai megegyeznek a nappali képzésben résztvevőkével.

Nappali tagozat:

Az órabeosztás rugalmasan igazítva az egyetemi órarendhez

A csoportos tanítási gyakorlat kezdő időpontja: 2021. 09. 14. keddenként (tantárgyleírás szerint).

Kéthetes gyakorlat: a csoportos gyakorlat után tervezendő

Levelező tagozat

Csoportos tanítási gyakorlat kezdő időpontja: 2021.10. 01.

Az egyéni gyakorlatot megszervezik külső helyszíneken.

- csoportos (Sárospatak, 1 óra): 1 db óraterv (amit tanítani fognak) + 1 db tervezet (másik csoporttárs órájáról, hogy hogyan tervezné meg az ő óráját, tananyag ugyanaz, de saját tervezet kell)

- egyéni (30 óra): 5 db óraterv (amit tanítani fognak, 1 matematika, 1 magyar, 1 környezet, 1 készségtárgy, 1 napközis), utolsó lapon maximum 5 mondat reflexió (hogyan sikerült, volt-e valami rendkívüli, mit kellett volna másképp stb.) és ide pontszám (maximum 20), aláírás (szakvezető aláírása), iskola bélyegzője. Igazolás a 30 óra gyakorlatról (mellékletben).

Leadási határidő: folyó év december 1. A gyakorlati jegy a leadott óratervek utolsó lapján lévő pontszámok átlagából számolandó.

Segítségképpen közöljük a tanítási programot (tantárgyleírást)

Tantárgy neve: Tanítási gyakorlat 3 – Fókuszban technika, rajz, VMT
A tanóra típusa (ea./szem./gyak./konz.) és száma: Gyakorlat
Az értékelés módja (kollokvium/gyakorlati jegy/egyéb): Gyakorlati jegy
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7.
Meghirdetés gyakorisága:
Oktatás nyelv (ha nem magyar):
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): Tanítási gyakorlat 2 - Fókuszban az ének-zene, testnevelés, VMT
Tantárgyleírás
Kialakítandó/fejlesztendő kompetenciák:
a) tudása
- Ismeri a 6-12 éves gyerekek személyiségének kibontakoztatását megalapozó tudományos elméleteket, az első hat iskolaévnél a személyiség formálódásában és az élethosszig tartó tanulásra való felkészítésben betöltött szerepét.
- Ismeri a komplex oktatási-nevelési célok elérése érdekében szükséges képességek, készségek fejlesztésének alapjait, feltételeit, módszertani eljárásait az adott fejlesztési szakaszban, 6-10 éves korban.
- Rendelkezik 6-12 éves gyerekek, gyermekcsoportok és környezetük megismerésére, az őket érintő társadalmi folyamatok értelmezésére vonatkozó elméleti és módszertani tudással.
- Ismeri a tanulás támogatásának, a matematika, anyanyelvi nevelés és természettudományos és kiemelten az esztétikai - művészeti tudatosság és kifejező képesség kulcskompetenciák megalapozásának, kibontakoztatásának tudományos és szakmódszertani alapjait, az első hat iskolaévben alkalmazható korszerű módszereket, eszközöket.
- Biztos szakmai ismeretekkel rendelkezik az 1-4. évfolyamon valamennyi, továbbá az 1-6.évfolyamon egy műveltségi területen.
- Tisztában van a minőségi és mennyiségi értékelés funkcióival és módszereivel.
- Ismeri a tanulási, nevelési környezet szerepét, tisztában van az inkluzív nevelés lehetőségeivel és módszereivel az első hat iskolaévben.

- A tanulás sajátosságainak ismerete alapján képes az adott életkori sajátosságok figyelembevételével a célok, tartalmak és tevékenységek, folyamatok, valamint egyéni tanulási utak tervezésére, megvalósítására.
- Ismeri a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztését célzó iskolai tevékenységek és pedagógiai eljárások elméleti hátterét és gyakorlati alkalmazását.

b) képességei

- A nevelési, fejlesztési célokat, feladatokat, tartalmakat képes a 6-12 éves gyerekek személyiségére, szociokulturális környezetének főbb jellemzőire tekintettel, differenciáltan tervezni.
- Épít a 6-12 éves gyerekek előzetes tapasztalataira, cselekvő részvételére, kreativitására a matematika, anyanyelv és természettudomány területén, a közös munkát szakszerűen irányítja, elemzi és értékeli.
- Képes változatos, egyénre szabott értékelési módszereket használni, amelyekkel elősegíti a gyermek önértékelési képességének alakulását.
- Támogató tanulási környezetet biztosít.
- Képes közösségi értékek közvetítésére.
- A szakmai-tudományos kritériumokat érvényesítve választja meg a szakirodalmi könyvtári és elektronikus források körét, és munkájában azokat kreatív módon hasznosítja.
- Tevékenységére szakszerűen reflektál.
- Együttműködik a nevelési folyamat többi szereplőjével (szakvezető, mentor, szülő stb.), képes elgondolásait előadni és megvitatni, eredményeit, javaslatait szóban és írásban hitelesen és szakszerűen közreadni.
- Képes a tanítói munkára irányadó szakmai, etikai és jogi szabályozókhoz munkája során igazodni, a szabályozók változtatásához javaslatokat előterjeszteni.

c) attitűdje

- Tevékenységét a 6-12 éves gyerekek fejlődésének támogatása iránti elkötelezettség irányítja.
- Elkötelezett a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztése iránt.
- Tevékenysége során inkluzív, befogadó szemléletet képvisel, törekszik a családok kulturális hagyományainak tiszteletben tartására.
- Tanítói tevékenysége minden területén elkötelezett a különböző szociokulturális környezetből érkező, a sajátos nevelési igényű, illetve a fogyatékos gyerekek közösségbe történő beilleszkedésének támogatása iránt.
- Igényli az önreflexiót, a nevelési folyamat és saját tevékenysége több szempontú elemzését, értékelését.
- Nyitott a munkájával összefüggő új elméletek és módszerek, a technológiai lehetőségek, információs és kommunikációs technológiák megismerésére és alkalmazására.

d) autonómiája és felelőssége

- A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a rájuk bízott 6-12 éves gyerekek fejlődéséért, kulcskompetenciáik hatékony megalapozásáért, kibontakoztatásáért.
- Hatáskörében felelősséget vállal a 6-12 éves gyerekek teljes körű egészségfejlesztéséért.
- Munkájával összefüggő pedagógiai kérdésekben a jogszabályok és az intézményi keretek között – önállóan dönt.
- Felelősséggel vesz részt intézményében a harmonikus, támogató légkör kialakításában.
- A hatáskörébe tartozó területeken felelősséget vállal a kulturális hagyományok ápolásáért, a kultúrák közötti megértés és kommunikáció elősegítéséért.
- Felelősséget vállal intézménye küldetéséért.

Az oktatás tartalma és tervezett ütemezése:

A tantárgy célja: A gyakorlat járuljon hozzá olyan jártasságok, készségek, képességek megalapozásához, melyek birtokában a hallgatók alkalmassá válnak az elméleti és tantárgypedagógiai ismereteik tudatos gyakorlati alkalmazására a napi oktató-nevelő munkában,

készítse fel a hallgatókat az ének-zene, testnevelés és a műveltségterületi tárgy tanítására, erősítse a pálya iránti elkötelezettséget, alapozza meg az oktató-nevelő munka gyakorlatához szükséges tudatos tanítói munkát. A hallgatók szerezenek tapasztalatokat a tanítási óra tervezése, szervezése, megvalósítása, és a korszerű tanulásirányítás, a tanulók differenciált fejlesztése, valamint a tanulók teljesítményének diagnosztizálása és értékelése vonatkozásában.

A tantárgy tartalma:

Csoportos tanítási gyakorlat / Csoportos műveltségterületi tanítási gyakorlat során hallgató a gyakorló iskolában heti rendszerességgel hospitál vagy tanít (lehetőség szerint a tanítási gyakorlat során aktuális tantárgyak tantárgypedagógia/szakmódszertani kurzusáért felelős egyetemi oktató jelenlétében). A hallgató gyakorlatvezető irányításával a gyakorló iskolában órarendbe illesztett heti 2 órában végzi gyakorlatát, előkészítő, szak- és megbeszélő órán aktívan vesz részt. A hallgató gyakorlatvezető tanára, valamint csoporttársai óráit hospitálja, illetve a félév során a csoport előtt a lehetőségektől függően magyar, matematika és környezetismeret tárgyak mellett elsősorban technika és rajz tantárgyból órát tart.

Egyéni tanítási gyakorlat során a hallgató 10 napot tölt a gyakorló iskolában, hospitál, tanít, és aktívan részt vesz az egyéb pedagógiai munkában.

- A hallgató 1-4. osztályban 3 matematika, 3 magyar irodalom, 3 magyar nyelvtan, 2 környezetismeret, 2 ének-zene, 2 testnevelés, 2 rajz, 2 technikaórát tart, 5-6. osztályban 3 műveltségterületi órát tart és a megelőző órákon hospitál. Egy délután napközis foglalkozást tart. Lehetőség szerint részt vesz az iskola egyéb programjain, rendezvényein való részvétel /pl. szakkör, felzárkóztató foglalkozás, családlátogatás, iskolai ünnepély, adminisztrációs munka.

- Az órákra szakszerű óravázlatot készít, amelyet a tanítás előtt a kért időpontban lead a gyakorlatvezetőnek esetleges korrekció miatt.

- A hallgató a szorgalmi időszak utolsó hetében feltölti az Egyetem e-portfólió felületére 1 közismereti, 1 készségtárgy, illetve 1 választott műveltségterületi tárgy óravázlatát.

Oktatásszervezés:

- a kurzus órarendi időpontja és helyszíne: folyamatos, Sárospatak
- a kurzus megtartásának módja: személyes megjelenéssel
- a tanóra során használható vagy szükséges hallgatói eszközök: tantárgy szerint

A kurzus teljesítésének a feltételei:

- a kurzus teljesítéséhez szükséges, konkrét, számszerű minimális elvárás a fentiek szerint
- az egyes érdemjegyek eléréséhez megfogalmazható, konkrét elvárások
- visszajelzés lehetősége (ha van)
- pótlási, javítási lehetőségek: oktatóval egyeztetés szerint

megszerzett ismeretek értékelési módja: gyakorlati jegy

- **évközi tanulmányi követelmények: -**

- **szóbeli vizsga tételsora: -**

- **írásbeli vizsgát segítő anyagok: -**

Kötelező és ajánlott irodalom:

- Falus Iván (2007). Didaktika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN: 9789631952964
- Bálványos Huba - Sánta László (1991). A vizuális megismerés és a vizuális kommunikáció. Budapest: BTF.
- Ungár Istvánné (2003): Dalgyűjtemény tanítóképzős hallgatók számára – jegyzet. Budapest: ELTE TÓFK.
- Ozsváth Károly (szerk) (2005): Testnevelés tantárgypedagógia. A szaktárgyi elmélet alapjai. Budapest: ELTE TÓFK.
- Dr. Iker János-Szerencsi Sándor-Dr.Vörös György-Ács Pál (1991): A matematika tanítása I. Budapest: Tankönyvkiadó Vállalat.
- Szerencsi Sándor-Papp Olga (1995). A matematika tanítása II. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Nagy J. József (1991). Anyanyelvi tantárgy-pedagógia. Budapest: Tankönyvkiadó.

A kurzust teljesítését segítő (kötelező/ajánlott) digitális tananyagok: -**Tantárgy oktatásába bevont oktató: Dr. Téglás Zsolt Gábor, egyetemi adjunktus****Az oktató által előnyben részesített elérhetőség: teglas.zsolt@unithe.hu****A csoportos online kommunikáció módja és helye: nincs**

2. A GYAKORLAT RENDJE

A szakmai gyakorlatokra vonatkozó részletes tájékoztatások (időrendi beosztás, helyszínek, a kiscsoportos és az egyéni megfigyelés tartalmi szempontjai, kötelezettségei; az iskola házirendje és viselkedési normái) legkésőbb a kurzus előkészítő óráján elhangzanak. A teendőket a gyakorlatvezető oktató, az előkészítő órán beszéli meg a hallgatókkal; felelősként a záró minősítést is ő írja be a NEPTUN-rendszerbe.

3. A HALLGATÓK TEENDŐI, KÖTELEZETTSÉGEI

- A gyakorlatokon kötelező a megjelenés az előkészítő órán közölt időpontoknak megfelelően. A jelenlétet a felelős gyakorlatvezető ellenőrzi és dokumentálja. Igazolatlan mulasztás a gyakorlatból történő kizárást eredményez. Késés esetén csak a következő iskolai időegységen (órán, foglalkozáson) vehet részt.

- A gyakorlat pótlására szervezeten, az oktató vezetésével kerül sor egy alkalommal.

- Amennyiben a hallgató nem teljesíti a kurzus követelményeit, nem veheti fel a következő félévben a rá épülő kurzust.

- A gyakorlaton a hallgató megjelenése, öltözködése, viselkedése feleljen meg az intézmények házirendjének. Ezt az elvárást a gyakorlatvezető egyetemi oktató az előkészítésen ismerteti, a szakvezető (egyéni) és a gyakorlatvezető egyetemi oktató (csoportos) a szakmai gyakorlati óratömb megkezdése előtt ellenőrzi. Amennyiben a hallgató megjelenése és viselkedése nem az előírásoknak megfelelő, a gyakorlati napon nem vehet részt.

- A megfigyelés alatt maradjon háttérben, ne zavarja a foglalkozást, a tanórát!
- A tantárgyi teendők az egyetem által meghatározott dokumentumait sorra rendre dolgozza fel és a megszabott eljárásrend szerint nyújtsa be értékelésre.
- A levelezős hallgatók kötelezettségei mindenben megegyeznek a nappali tagozatos hallgatókéval. A szervezésbeli tudnivalókat az egyetem oktatója közli.

4. A GYAKORLATVEZETŐK ELADATAI

- A tanegység gyakorlatvezető oktatója (továbbiakban: gyakorlatvezető), az egyetem és a gyakorlólhely intézményi előírásainak megfelelően és szükség szerint más gyakorlatvezetővel is egyeztetve szervező részese a csoportra vonatkozó (12 fő hallgatói létszám fölött csoportokra bontott) konkrét beosztás (időpontok, osztályok és tantárgyak, egyéb helyszínek és teendők) elkészítésének.
- A tantárgy a gyakorlatvezető egyetemi oktató szervezésében kezdő órával indul és összegző órával zárul.
- A kezdő óra tartalma:
  - a) a tanegység tartalmának, követelményeinek megismertetése,
  - b) a hallgatói útmutató legjellemzőbb elemeinek megismertetése,
  - c) a gyakorló iskola házirendjének és az ottani jelenléttel kapcsolatos elvárásoknak a megismertetése,
  - d) feladatfeldolgozási és értékelési eljárásrend megbeszélése a hallgatókkal,
  - e) a szakmai gyakorlatra vonatkozó konkrét beosztás (időpontok, helyszínek) ismertetése/átadása.
- Az összegző óra minimális tartalma:
  - a) az egyes részteljesítmények összegzése,
  - b) a tanegység záró minősítésének megbeszélése.
- A gyakorlatvezetők a jelenlétről és a részteljesítményekről folyamatos jegyzéket vezetnek.
- A tantárgy egészéért felelős gyakorlatvezető oktató összesítő adminisztrációt végez (jelenlét, rész-eredmények), a záró minősítésről összesítő jegyzéket vezet és feladata a félév végi értékelés, valamint a Neptun-rendszerbe történő bejegyzés is.
- Az igazoltan hiányzók számára a gyakorlatvezető egyetemi oktató egy alkalommal pótlehetőséget biztosít (a szükséges intézményi egyeztetésekkel), erről a lehetőségről az érintett hallgatókat értesíti.
- A gyakorlatvezető ellenőrzi a hallgatók gyakorlati helyszíneknek megfelelő öltözetét, viselkedését, gyerekekkel való kapcsolatát.
- Ha a hallgató megjelenése és viselkedése a gyakorlat megkezdése előtt nem az előírásoknak megfelelő, a gyakorlati napon nem vehet részt, azaz a napi szakmai gyakorlatát el sem kezdheti.

- A gyakorlatvezető a félév során a hallgatók teljesítményeit folyamatosan értékeli, az eredményekről visszajelzést ad.

5. SZEMPONTOK

EGYÉNI KOMPLEX PEDAGÓGIA GYAKORLAT

Egyéni tanítási gyakorlat során a hallgató 10 napot tölt a gyakorló iskolában, hospitál, tanít, és aktívan részt vesz az egyéb pedagógiai munkában.

- A hallgató 1-4. osztályban 3 matematika, 3 magyar irodalom, 3 magyar nyelvtan, 2 környezetismeret, 2 ének-zene, 2 testnevelés, 2 rajz, 2 technikaórát tart, 5-6. osztályban 3 műveltségterületi órát tart és a megelőző órákon hospitál. Egy délután napközis foglalkozást tart. Lehetőség szerint részt vesz az iskola egyéb programjain, rendezvényein való részvétel /pl. szakkör, felzárkóztató foglalkozás, családlátogatás, iskolai ünnepély, adminisztrációs munka.
- Az órákra szakszerű óravázlatot készít, amelyet a tanítás előtt a kért időpontban lead a gyakorlatvezetőnek esetleges korrekció miatt.
- A hallgató a szorgalmi időszak utolsó hetében feltölti az Egyetem e-portfólió felületére 1 közismereti, 1 készségi tárgyat, illetve 1 választott műveltségterületi tárgyat óravázlatát.

CSOPORT ELŐTTI TANÍTÁSI GYAKORLAT

Csoportos tanítási gyakorlat / Csoportos műveltségterületi tanítási gyakorlat során hallgató a gyakorló iskolában heti rendszerességgel hospitál vagy tanít (lehetőség szerint a tanítási gyakorlat során aktuális tantárgyak tantárgypedagógia/szaktárgypedagógiai kurzusáért felelős egyetemi oktató jelenlétében). A hallgató gyakorlatvezető irányításával a gyakorló iskolában órarendbe illesztett heti 2 órában végzi gyakorlatát, előkészítő, szak- és megbeszélő órán aktívan vesz részt. A hallgató gyakorlatvezető tanára, valamint csoporttársai óráit hospitálja, illetve a félév során a csoport előtt a lehetőségektől függően magyar, matematika és környezetismeret tárgyak mellett elsősorban technika és rajz tantárgyból órát tart.

Cél: A tanítás gyakorlása, elemzése

Feladatok:

A kijelölt tantárgyakból tanítási órákra való felkészülés.

A tanítási óra csoport előtti megtartása.

A tanítási órán történtek tantárgypedagógiai, pedagógiai-pszichológiai elemzése.

Tudnivalók:

1. A vázlatírás kötelező:

- a már gyakorolt tantárgyakból (írás, matematika, környezetismeret) előkészítés előtt.
- a belépő tantárgyak esetében a gyakorlatvezetők döntenek.

2. A minősítés egyik feltétele: annyi számú aláírt óravázlat, ahány tanítása volt a csoportnak (ebből 1 vagy 2 tervezet, illetve helyettes tanítói tervezet).

- A tanító azon a héten, amikor csoport előtt tanít, előkészületi vázlatot nem ír, a helyettesére ez nem vonatkozik.

- Hiányzás esetén a vázlatot pótolnia kell.

- A csoportvezető hallgató feladata, hogy a tervezeteket és óravázlatokat a szakvezető tanár kezébe vagy az általa kijelölt helyre eljuttassa.

- A tanító kijelölése beosztás szerint történik.

- A tervezet formai követelményeit a Pedagógusok Minősítési Rendszerének 12. sz.

melléklet Óraterv – „B” változata határozza meg:

https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/unios_projektek/kiadvanyok/utmutato_pedagogusok_minositesi_rendszerehez_v3.pdf

132. oldal.

6. ÉKELÉSI RENDSZER

Az értékelés módja: gyakorlati jegy.

A Sárospataki II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola csengetési rendje:

1. óra 8⁰⁰-8⁴⁵
2. óra 9⁰⁰-9⁴⁵
3. óra 10⁰⁰-10⁴⁵
4. óra 10⁵⁵-11⁴⁰
5. óra 11⁵⁰-12³⁵
6. óra 12⁴⁰-13²⁵
7. óra 13⁴⁵-14³⁰
8. óra 14³⁰-15¹⁵
9. óra 15¹⁵-16⁰⁰